

ges noget mere til, men hvor det kunde slaa til, bleve Begyndelseslønningerne satte derefter. Dersom vi kunde faa et bestemt Løfte fra den højtærede Minister om, at han vil gaa den Vej, tror jeg, at man i det hele taget vilde føle sig tryggere. Jeg haaber, at jeg faar et rent, bestemt Svar, og ikke et, der løber saadan lige let hen over det. Altsaa, skønt jeg kunde have ønsket, at det virkelig var blevet en Skolelov, saa skal jeg dog, ligesom i alt Fald de fleste, jeg har hørt, udtale, at jeg skal nøjes med den, som den er nu, som en Lønningslov, og jeg gør dette af følgende Grunde. Gennem Tidernes Løb har der — med Rette eller Urette — dannet sig en Mening blandt Lærerne, selv hos dem, der have et bredere og videre Syn, om to Forhold, der for dem ere de første og sidste, nemlig Lønningen og Børneantallet i Skolerne. Det kan være med Rette eller Urette, det skal jeg ikke komme ind paa at drøfte, men den Mening eksisterer nu en Gang, og man vil næsten ikke kunne træffe en Lærer, uden at han vil raabe paa, at det, der nu er nødvendigt, er, at Lærerne komme til at leve under saadanne økonomiske Forhold, at de ikke skulle leve under et Tryk, og at Børneantallet blev sat ned. Da Lærerne altsaa have den Mening, saa siger jeg, at jeg af den Grund vil gaa med til at opfylde disse to Fordringer, thi det er sikkert, at saa længe en Lærer gaar i Skolen, saaledes som han nu gør, med et stærkt Tryk paa sig, saa kan han umulig udføre den meget betydningsfulde Opgave, som han har at udføre, saa godt, som han burde. I tidligere Tid, i 60erne og 70erne, raabte man paa Frihed i Skolen, paa fri Handlemaade, og det slog man sine Slag for den Gang, og takket være Friskolerne, som i det hele taget assisterede i samme Retning, fik man virkelig slaaet det betydelig fast, saaledes at man nu kan se, at de bedste Skoleautoriteter ude omkring i Landet sige: lad Læreren virke efter sin Person, efter sit Forhold, naar han blot arbejder efter sin Evne og sin Kraft. Saa kom Kravet om andre Ting; saa sagde man, at Boligerne vare daarlige, saa fik man ny Boliger med de lovbeftalede Lokaler. Saa sagde man, at Materiellet var daarligt; nu er det forøget i en temmelig betydelig Grad og efter de fleste Læreres Udsagn tilfredsstillende. Nu kommer man altsaa og siger, at nu vil man have Lønningsforholdene forandrede, og at der er for mange Børn i Klasserne; nu løses de to Opgaver. Naar vi gøre det, kunne vi med Tryghed sige til Lærer-

standen: se saa, nu have I faaet det, nu maa der noget ud af det, nu maa vi have Forbedringer; thi deri, at alle ville give Skoleloven, ligger i Virkeligheden det, at man mener, at der skal gøres noget mere for at faa et bedre Skolevæsen, for det er naturligvis ikke, for at vi skulle give Lærerne noget bedre Lønninger, nej, jeg tager det i det hele taget i den bedste Mening, det er fordi vi virkelig ville have vort Skolevæsen forbedret. Jeg stemmer derfor for Loven og haaber, at den kommer igennem i denne Samling. Men jeg hørte det ærede Medlem for Ringkøbing antyde, at man her i Tinget vilde stille sig saaledes, at man vil gaa til den Affattelse, man sidst har givet Loven. Det kan jo i og for sig være rigtigt og for alle dem, der have været med tidligere, fuldt konsekvent; men da jeg imidlertid ikke har været med til at tage Standpunkt til denne Sag før, kunde det maaske være mig tilladt at indtage et lidt andet Standpunkt i en enkelt Sag. Hvad Friskolerne angaar, er jeg nemlig ikke tilfreds med det Forslag, som man her fra Tinget vil indsætte. Jeg finder det i Grunden uværdigt, at man her i Tinget vil byde 35,000 Kr. til Friskolerne Landet over; jeg vilde gerne se, hvad disse arbejdsomme, nøjsomme Mennesker, der sidde ude omkring i Friskolerne, vilde sige til 35,000 Kr. til alle Friskoler i Landet. Jeg tænker, de fleste ville sige som saa: lad os blive fri for det; thi med disse 35,000 Kr. følger vel nok en eller anden Bestemmelse, f. Eks. at man skal ind under noget mere statsskolemæssige Former, man skal vel have sine Læsetabeller, man skal vel føre Journal over de Børn, der have forsømt, o. s. v. o. s. v. Gud ved, hvad Krav man kan stille. Jeg siger; at hvis jeg var Friskolelærer, vilde jeg betakke mig for Uniformen og saa dermed ogsaa for det, som jeg mener vil følge efter. Jeg kan ikke forstaa, at man i det hele vil stille dette op, jeg kunde tænke mig, at man paa en anden Maade vilde paaskønne de virkelig dygtige Friskolelærere Landet rundt ved at sige: I skulle have lige Adgang til at komme ind paa de Feriekursus, de Undervisningsanstalter, som staa Statsskolens Lærere aabne. Jeg kan forstaa, at man siger nu fra Skoleraadens Side: Naar vi nu skulle til at uddele større Beløb til Aftenskolerne, saa sige vi: En Friskolelærer staa her lige med en Statsskolelærer. Jeg kunde tænke mig, at man sagde — og med Rette —: En ældre Friskolelærer, der virkelig kunde skaffe Attest for, at han har brugt sin